

1.10. OPINIONS IMPLÍCITES DE LA PREMSA

Estem veient el paper que va jugar la premsa durant la celebració de la vista oral. Òbviament, no va ser neutral, ni tan sols neutre. Va prendre partit de manera clara i conscient per una de les opcions: la sentència condemnatòria. Aquesta proclamació de principis no sols es constata en el tipus d'informació que va donar del judici, en l'opinió dels comentaristes o en la postura que reflectien els editorials dels diferents periòdics abans i durant el judici. No únicament es tracta de quines coses es diuen. També és molt important com es diuen aquestes coses. Veurem uns quants exemples que mostraran la importància de la forma en la redacció del cos d'una notícia. El que ens interessa remarcar no és el fet que un periodista afirmi alguna cosa, sinó l'existència d'un context històric i polític que permet fer aquestes afirmacions. Com es veurà a les citacions que transcriurem, el punt de vista des del qual s'analitza el judici o el procés judicial que va desembocar en la vista oral, és el sempre el mateix: l'animadversió cap als membres de la Mesa t'ha.

En realidad [el juez Garzón] le impuso [a Jon Idígoras] una fianza de 300 millones de pesetas, pero HB se negó a pagarla. Después de las elecciones, el 1 de abril, el magistrado redujo la fianza a 15 millones, pero Idígoras siguió preso hasta el 10 de junio siguiente, día en que la fianza fue nuevamente bajada: sólo 5 millones.⁷³

Fixem-nos en l'adverbi *sólo*. Deixant de costat, si la quantitat és excessiva o no, l'ús d'aquest adverbi únicament té sentit des d'una perspectiva crítica amb el fet que HB pagués la fiança d'Idígoras.

Mientras, la *gira* europea de Karmelo Landa, Mati Iturralde y Joseba Álvarez para acaparar adhesiones en Bruselas se saldaba con un resonante fracaso.

Tras algunas semanas de experiencia carcelaria, los dirigentes de Herri Batasuna aprovecharon a mediados de abril una rebaja de las fianzas a 500.000 pesetas para apresurarse a pagarlas y salir en libertad. Atrás quedaba su rotunda negativa a someterse a las resoluciones de los “tribunales del Estado español”.⁷⁴

En aquesta citació el redactor de la notícia deixa ben clara la seva opinió sobre el viatge d'alguns dirigents de HB per demanar la col·laboració de diferents forces polítiques europees i sobre el pagament de la fiança per part d'HB. Quant al periple europeu dels dirigents abertzales, utilitza la cursiva per a qualificar-la de *gira*. Sens dubte, l'ús d'aquesta paraula és pejoratiu. L'aire burleta o despectiu és clar. I, pel que fa al pagament de la fiança,

⁷³ Julio M. Lázaro, EP, 6 d'octubre, *La sede del Supremo se convierte en un búnker para juzgar a la dirección de Herri Batasuna*, pàg. 15.

⁷⁴ J.M.L. [Julio M. Lázaro], EP, 6 d'octubre, *La coalición pide protección ante los “ultras”*, pàg. 15.

utilitza el verb *apresurarse*, verb que òbviament no utilitzaria en altres contextos per la lectura crítica vers l'acció de pagar la fiança que implica. Aquesta negativa queda remarcada per la frase següent en la qual assenyala que HB afirmà que mai no se sotmetria a les resolucions dels tribunals espanyols.

De esta forma, la Sala Segunda del Supremo rechaza la petición de los abogados de HB de dejar en suspenso el juicio hasta el cese del actual "clima de presión", y de, incluso, trasladarlo al País Vasco.⁷⁵

La utilització del marcador discursiu *incluso* deixa entreveure clarament que la idea de traslladar el judici al País Basc no atrau en absolut al periodista. Es poden utilitzar com a connectors no marcats en aquest cas *també*. En aquest cas, l'ús d'aquesta paraula no implica mostrar un desacord implícit per part del redactor amb el que s'afirma.

No és aquest un cas aïllat. Un periodista d'*EP* l'utilitza dues vegades, sempre per a mostrar la seva distància crítica amb el que afirma:

Por el contrario, [el abogado de la Mesa Nacional de HB Kepa Landa] negó que los vídeos contuvieran cualquier tipo de amenazas e incluso sostuvo la teoría de que las pistolas que aparecen en el vídeo no son amenazantes.⁷⁶

Castells dijo que la difusión del vídeo y los comunicados sobre los asesinatos del abogado y ex dirigente socialista Fernando Múgica y del ex presidente del Tribunal Constitucional Francisco Tomás y Valiente entraban dentro del campo de la libertad de expresión. Incluso calificó de "altruista" el móvil de los dirigentes de HB al difundir el vídeo de ETA, puesto que ejercieron el derecho a la información.⁷⁷

A la primera citació, és evident que el periodista no comparteix l'opinió que les pistoles no són "amenazantes". A la segona, es palpa en la redacció de la notícia que el periodista no considera que els dirigents de HB actuessin de manera altruista difonent el vídeo d'ETA:

Los acusados Floren Aoiz y Adolfo Araiz quisieron convertir parte de sus declaraciones ante el Tribunal Supremo en una lección de democracia y una decidida defensa de sus valores. Como si de emular a John Lennon se

⁷⁵ José María Brunet, LV, 21 d'octubre, *El Supremo considera "gratuito" que HB dude de su imparcialidad*, pàg. 16.

⁷⁶ J.M.L. [Julio M. Lázaro], EP, 4 de novembre, *La defensa de HB dice que no hay pruebas para condenar*, pàg. 18.

⁷⁷ J.M.L. [Julio M. Lázaro], EP, 6 de novembre, *Aoiz emplaza a los jueces a que tengan "una actitud audaz" y absuelvan a HB*, pàg. 15.

tratara, Aoiz pronunció la palabra "paz" unas veinte veces. El diálogo que mantuvo con su abogado, el propio parlamentario navarro Araiz, incluyó algún pasaje memorable: [...].⁷⁸

No cal ser gaire perspicaç per adonar-se que les paraules que va pronunciar Adolfo Araiz, per molt *memorables* que fossin, no van agradar al periodista:

Los dirigentes de Herri Batasuna han optado por convertir sus declaraciones ante el Supremo en arengas políticas, sin que el tribunal se oponga.⁷⁹

L'ús de la paraula *arengas*,⁸⁰ de clares connotacions militars, té una funció desqualificadora dels discursos pronunciats per diversos dirigents de HB. És impensable que Aznar arengui ningú i Mayor Oreja, per exemple -i com a màxim-, arengarà als membres de la Guàrdia Civil en algun acte públic:

Lejos de acallar a la declarante [Mati Iturralde], el presidente de la Sala, José Augusto de Vega, dijo: "Le recuerdo a la acusada que el Tribunal Supremo del Estado, representado en esta Sala, le ha permitido a usted hablar con toda la extensión que ha estimado necesaria en uso legítimo de su libertad de expresión".⁸¹

Mentre Mati Iturralde llegia el discurs durant el seu torn de defensa, en el qual va defensar la postura de la Mesa Nacional de HB, el president de la Sala li va dir que aquesta li permetia expressar amb tota llibertat les seves opinions, ja que és un dret constitucional, malgrat la intervenció d'una de les acusacions a qui no agradava el que sentia. El periodista coincidia amb l'acusació: no volia que la dirigent d'HB continués el seu discurs. Expressa la seva opinió implícita per mitjà de *Lejos de acallar a la declarante*:

⁷⁸ [Fernando García, LV, 22 d'octubre, Aoiz: "Hay que respetar a la mayoría"](#), pàg. 11.

⁷⁹ [Fernando García, LV, 23 d'octubre, HB advierte ante el Supremo que el juicio a su cúpula agrava la situación en Euskadi](#), pàg. 18.

⁸⁰ Aquest periodista la va tornar a utilitzar el mateix dia una altra vegada:

Iturralde no fue la única excepción a la regla de unas declaraciones en las que la mayoría de los dirigentes batasunos se limitaron a contestar al cuestionario general prefabricado por las defensas, sin salirse del guión; también Karmelo Landa lanzó ayer una extensa arenga que en su caso se centro en el derecho de autodeterminación y en una invocación de la libertad de expresión como justificante de la difusión por HB de dos vídeos de ETA.

⁸¹ [Fernando García, LV, 23 d'octubre, HB advierte ante el Supremo que el juicio a su cúpula agrava la situación en Euskadi](#), pàg. 18.

Tanto Iruin como el abogado y acusado Adolfo Araiz, que habló en castellano aunque cuando declaró como reo lo hizo en euskera, insistieron en que ni el delito de colaboración ni el de apología del terrorismo se refieren al faveurecimiento de los objetivos políticos de la banda armada en cuestión, como según ellos es el caso, sino a un apoyo de sus actos delictivos que "no se dio" con la difusión de la iniciativa etarra. Iruin se superó a sí mismo, en cuanto a la osadía de sus planteamientos en comparación con la trayectoria de HB, al tachar de "perversa para el derecho penal" y "peligrosísima para el estado de derecho" la severa crítica que el fiscal José María Luzón hizo de la alternativa democrática de ETA cuando defendió sus conclusiones.⁸²

En aquest fragment hi ha un detall en què cal fixar-se: l'afirmació que "Iruin se superó a sí mismo" en criticar la intervenció política del fiscal José María Luzón. És evident que la intervenció d'Iruin no va agradar gaire al periodista:

Los tres miembros de la Mesa nacional de Herri Batasuna que ayer abrieron el turno de interrogatorios en el Tribunal Supremo presentaron el diseño de la estrategia que van a seguir en el juicio: negaron haber mantenido contactos con ETA para difundir el vídeo de la banda armada durante la campaña electoral de 1996, pero utilizaron el juicio para hacer propaganda de la denominada *alternativa democrática* de la banda terrorista.⁸³

Aoiz insistió en que la dirección de HB decidió dar a conocer la llamada Alternativa Democrática de ETA, contenida en el vídeo que les ha llevado hasta el banquillo, porque era "una propuesta democrática", y reiteró que la coalición *abertzale* desea lograr cuanto antes la paz en el País Vasco.⁸⁴

Als paràgrafs anteriors es va citar l'*Alternativa Democràtica* d'ETA. Tanmateix, aquesta proposta d'ETA no compta amb la simpatia dels periodistes. Ho posa de manifest l'ús de l'adjectiu *llamada* al costat d'*Alternativa Democràtica*. Aquests periodistes mai no escriurién que el Ministeri d'Educació difon la "denominada Constitució Espanyola" entre els escolars:

⁸² Fernando García, LV, 5 de novembre, *HB sostiene que Jesús Cardenal no apreció en el vídeo más que una infracción electoral*, pàg. 21.

⁸³ Julio M. Lázaro, EP, 21 d'octubre, *HB niega haber mantenido contactos con ETA para difundir su vídeo en la campaña electoral*, pàg. 21.

⁸⁴ Agustín Yanel, EM, 6 d'octubre, *El dirigente de HB Floren Aoiz solicita al Tribunal Supremo que no condene "una propuesta de paz"*, pàg.10.

El integrante de la mesa de HB insistió candorosamente en que el vídeo de ETA carecía de amenazas y llamadas a la lucha armada y que únicamente trataba de “buscar una solución pacífica al conflicto”.⁸⁵

La descripció del periodista que un dirigent de HB “*insistió candorosamente*” en alguna cosa mostra clarament una intenció irònica que denota una opinió crítica amb el contingut del que afirma aquest dirigent d’HB.

Iñigo Iruin, abogado de Adolfo Araiz, continuó ayer durante hora y media el interrogatorio iniciado el día anterior a su defendido, encargado de presentar la *versión oficial* de los hechos, ya que los demás, salvo ligeras diferencias, responden a un mismo cuestionario que inevitablemente concluye en el difunto Roberto Sampedro como responsable de vídeos y documentos.⁸⁶

El periodista presenta la declaració d’Araiz com la versió oficial dels fets. És evident que en altres judicis, per exemple el del cas Marey, no va analitzar els fets com la *versió oficial* encara que fos manifestada per més d’un imputat (per exemple, José Barrionuevo i Rafael Vera).

Estos [Sabin Intxaurreaga, dirigente de Eusko Alkartasuna, y José Elorrieta, secretario general de ELA-STV] y otros testigos agregaron que ETA envió los vídeos a HB y también a otras organizaciones radicales.⁸⁷

Aquesta citació és molt suggeridora, ja que afecta una qüestió molt important: com reproduceix la premsa les declaracions orals dels personatges públics. La qüestió no és trivial, encara que la seva anàlisi, a causa de la complexitat de la reproducció del discurs oral en el discurs escrit, no resulta gens fàcil. Així, en aquesta citació, el periodista atribueix unes paraules a dos testimonis de la defensa, però els atribueix unes paraules que ells mai no pronunciarien, excepte si es tractés d’un lapsus. En concret, reconeixen que ETA va enviar vídeos a HB i a “*otras organizaciones radicales*”. Per a Intxaurreaga i Elorrieta les organitzacions que van rebre els vídeos d’ETA no són *radicals*. Sí que ho són, en canvi, per al periodista. Per tant, el periodista adopta la seva visió de la realitat per a transmetre les paraules d’altri.

En el cas que comentem, cal assenyalar que Intxaurreaga i Elorrieta no van pronunciar el sintagma “*otras organizaciones radicales*”. Intxaurreaga, en concret, va explicar el següent:

⁸⁵ [Julio M. Lázaro](#), EP, 21 d’octubre, *HB niega haber mantenido contactos con ETA para difundir su vídeo en la campaña electoral*, pàg. 21.

⁸⁶ [Julio M. Lázaro](#), EP, 22 d’octubre, *HB esgrime en el juicio que se ordenó difundir los vídeos de ETA sin haberlos visto antes*, pàg. 14.

⁸⁷ J.M.L. [[Julio M. Lázaro](#)], EP, 24 d’octubre, *Herri Batasuna dejó constancia de la voluntad de “ceder su voz a ETA” en el vídeo que envió a las televisiones*, pàg. 20.

Dice sí, y en la reunión que Herri Batasuna mantuvo con Eusko Alkartasuna, dejaron claro que querían mantener reuniones con otros grupos políticos, otras instituciones sindicales y grupos sociales.⁸⁸

I Elorrieta va contestar el següent:

Herri Batasuna en... en... nos hizo esa... esa reunión eh... no fue exclusivamente con ELA, hubo otros contactos prácticamente simultáneamente con... con partidos políticos y sindicatos, esos contactos se... tuvieron difusión en los medios de comunicación, y una de las razones por las cuales tomaba Herri Batasuna esa iniciativa era por la preocupación que ellos tenían de que no pasase desapercibida el... el... el... contenido y la potencialidad de... de dicha... de dicha propuesta [la *Alternativa Democrática*].⁸⁹

1.11. DESINFORMACIÓ

Acabem de veure com els periodistes opinen en les seves cròniques i ofereixen una versió dels fets o, millor dit, una opinió sobre els fets. Un altre aspecte a considerar és la desinformació. Hem inclòs dins de la desinformació tant els errors detectats en les cròniques, que no sempre és fàcil de determinar si són voluntaris o involuntaris, i les visions esbiaixades que apareixen en els textos. Per a facilitar la lectura de les citacions seguirem un criteri cronològic.

1.11.a. Les declaracions de Juan María Atutxa

El dia 2 d'octubre el conseller d'Interior del Govern basc va fer unes declaracions en Ciutat de Mallorca que va recollir Joana Maria Roque de la següent manera en el cos de la notícia:

El consejero de Interior del Gobierno vasco, Juan María Atutxa, afirmó ayer en Palma que la justicia "debe aplicarse con rigor" a la mesa nacional de HB si el Tribunal Supremo, que el próximo lunes iniciará el proceso contra la dirección de la coalición abertzale, cree que la difusión del vídeo de ETA "supone colaboración con banda armada".⁹⁰

Segons el text, queda clar que Atutxa demana tot el rigor de la llei en el cas que la Mesa Nacional d'HB sigui considerada culpable. És a dir, si el Suprem considera que la Mesa és

⁸⁸ [Transcripció del Tribunal Supremo](#), cinta núm. 13, pàg. 9.

⁸⁹ [Transcripció del Tribunal Supremo](#), cinta núm. 13, pàg. 13.

⁹⁰ [Joana Maria Roque](#), LV, 3 d'octubre, pàg. 19.

culpable, llavors ha d'aplicar la llei amb rigor. No obstant, el titular de la notícia era el següent:

Atutxa anima al Tribunal Supremo a aplicar la ley con rigor a la mesa nacional de HB.

El titular diu una cosa molt distinta: Atutxa demana que s'apliqui la llei amb rigor. És obvi que el titular no cospa l'essència de les paraules d'Atutxa perquè les implicacions de les declaracions del conseller basc i del titular són molt distintes.

1.11.b. L'aplicació del Codi Penal

Fernando García va escriure el següent sobre quin dels dos codis penals, el vigent en el moment del presumpte delictes o el vigent en el moment de la vista oral, ha d'aplicar-se als acusats:

En mayo pasado, el fiscal José María Luzón elevó sus conclusiones provisionales. En su opinión, los hechos eran constitutivos de un delito de colaboración con banda armada, penado en el artículo 174 bis a del Código Penal de 1973, que es el que debe aplicarse por no haber entrado en vigor el nuevo en el momento de las acciones por juzgar.⁹¹

L'argumentació del periodista és incorrecta. L'elecció entre un codi o un altre no depèn de l'any de la seva aprovació, sinó de quin és el més beneficiós per als condemnats:

La comparación no deja pues lugar a dudas: el CP1973 [Código Penal de 1973] es más favorable [que el Código Penal de 1995] es más favorable, en sus efectos punitivos, para los acusados, y ésta será, en cualquier caso, la opción aplicativa a tener en cuenta por esta Sala al contestar la pretensión que aquí está siendo analizada.⁹²

1.11.c. El menjador

Un fet simptomàtic és el tractament que van donar alguns diaris de l'assumpte del menjador. La intenció, clarament conscient, era crear la sensació que els advocats de la Mesa d'HB no aconseguen que els donessin la raó en res. Ni en una minúcia com és tot el que té a veure amb el menjador.

EP va publicar la notícia així:

⁹¹ Fernando García, LV, 5 d'octubre, *Los cómplices del terrorismo se sientan en el banquillo. HB, frente al peso de la ley*, pàg. 16.

⁹² Fonament de Dret quart.

El Tribunal Supremo no ha atendido la petición de los encausados de la Mesa Nacional de Herri Batasuna para que durante la celebración del juicio a sus dirigentes se les habilite una sala para comer para no tener que salir del Palacio de Justicia. El alto tribunal ha indicado que están previstas sesiones sólo de mañana, por lo que no se plantearán problemas de seguridad, como hubiera sido el caso si los acusados hubieran [sic] tenido que comer en restaurantes cercanos al Supremo.⁹³

La seva visió dels fets mostra que la petició d'HB és rebutjada. Encara que posteriorment afirma que les sessions només seran matinals (tret d'algunes excepcions). I titula de la manera següent:

El Supremo se niega a habilitar un comedor para los acusados de HB.

Ara la denegació de la petició dels advocats de la Mesa de HB és clara: s'utilitza la forma verbal *niega*.

El mateix fa *EPC* en un subtítular:

El tribunal se niega a facilitar una sala comedor a los radicales.⁹⁴

El subtítular de *l'EPC* ofereix la mateixa visió dels fets que *EP*: el Suprem no admet la petició de la defensa. No obstant, en el cos de la notícia facilita una altra visió:

El Supremo también hace ver a los acusados que, al no haber sesión por la tarde, carece de sentido que pidan una sala donde poder comer al mediodía sin tener que salir a la calle.

Queda clar, a partir del cos de la notícia, que el Suprem no es nega a admetre la petició dels acusats, sinó que considera que no té sentit. Però no té sentit perquè no hi haurà sessions de tarda, raó per la qual poden anar-se'n en acabar la sessió matinal. En conseqüència, els titulars, el del *d'EP* i el *d'EPC*, són una mostra evident del caire informatiu amb què es tracta tot allò que s'ha relacionat amb la vista oral, perquè no reflecteixen la realitat dels fets. No van ser aquests els únics diaris que van cometre aquest error.⁹⁵ També l'*Avui* va insistir en el tema:

⁹³ El País, EP, 11 d'octubre, *El Supremo se niega a habilitar un comedor para los acusados de HB*, pàg. 18.

⁹⁴ Juan Carlos Rosado, EPC, 11 d'octubre, *El Supremo elude entrar en los problemas de alojamiento de HB*, pàg. 16.

⁹⁵ En canvi, EM va reflectir els fets tal com van succeir:

El Supremo no facilitará un “comedor” a HB porque celebrará el juicio sólo por las mañanas (Agustín Yanel, EM, 11 d'octubre, pàg. 16).

El Tribunal Suprem va denegar ahir la petició d'incorporar 14 observadors internacionals als 28 que assistiran a la vista oral del judici, que es reinicia demà. També va rebutjar oferir-los una sala perquè puguin dinar.⁹⁶

Com veiem, assumeix la visió que la defensa no aconsegueix tenir raó ni en la petició del menjador.

Encara que hem dit que no fariem ús d'*ABC*, en aquest cas volem fer-ne per mostrar el grau d'unanimitat de la premsa en un tema que no deixa de ser trivial. Aquesta citació és curiosa perquè el titular afirma que *El Suprem contesta als capítosts d' HB que no li competeix buscar-los menjador*, mentre que l'entradeta explica que:

La Sala Segunda del Supremo, que juzgará a partir del lunes a los cabecillas de Herri Batasuna por presunta colaboración con ETA, comunicará a los inculpados que no es competencia del Tribunal buscarles una dependencia para que almuercen tras las sesiones del juicio, puesto que éstas se celebrarán sólo por las mañanas. Los batasunos habían pedido que se les habilitara un lugar para comer sin necesidad de salir del edificio judicial.⁹⁷

El mateix text proporciona l'explicació correcta dels fets. Els advocats demanen que el Tribunal habiliti un menjador en el Suprem sempre que hi hagi sessions de tarda. Com que aquestes se celebraran només als matins, la petició perd sentit. Però això no vol dir que els jutges es desentenguin de buscar un menjador als acusats.

1.11.d. Els vídeos i els vots

El dia 21 d'octubre va declarar l'acusat Adolfo Araiz. Margarida Batalles va reproduir el següent de les declaracions del dirigent de HB:

Araiz declaró que fue Sampedro quien decidió utilizar el vídeo y aseguró que esa decisión fue apoyada por la mesa nacional. “Estábamos en elecciones y queríamos conseguir el mayor número de votos posible, y se creyó que el spot podía ser válido para ello”, aclaró. El dirigente radical dijo que HB había utilizado en otros comicios imágenes de ETA y que “no había ocurrido nada”.

Araiz, que declaró en estrados por su condición de abogado, respondió con un contundente “sí” al ser preguntado por su defensor si “HB usó el

⁹⁶ S.A., *Avui*, 11 d'octubre, *El Suprem no permet a HB dur més 'observadors' al judici*, pàg. 19.

⁹⁷ M.P., *ABC*, 11 d'octubre, *El Supremo contesta a los cabecillas de HB que no le compete buscarles comedor*, pàg. 25.

vídeo de ETA para obtener votos”. Araiz añadió que “el contenido y las imágenes eran comedidas”.⁹⁸

Batalles recull que Araiz afirma que l'espot d'HB, que conté el vídeo d'ETA, pretenia “*conseguir el mayor número de votos posible*”. No obstant, el titular de la notícia no deia el mateix:

HB admite que busca votos con ETA

De fet, Araiz va admetre, i se suposa que per extensió la Mesa Nacional de HB, que va buscar vots amb un espot que contenia un vídeo d'ETA, no que busqués vots per mitjà de la inclusió d'un vídeo d'ETA. La manipulació és clara: el vídeo electoral era un vídeo d'HB, no d'ETA. Cal distingir entre que un vídeo contingui unes imatges remeses per ETA i que un vídeo sigui d'ETA.

En aquest sentit, Lázaro reproduceix molt millor els fets:

En otro momento de su extenso interrogatorio, Araiz dijo que en otras elecciones anteriores también utilizaron imágenes de ETA “y nunca ha ocurrido nada”. Preguntado si HB utilizó el vídeo para obtener votos, Araiz contestó: “Sí, hay que decir que el contenido de las imágenes era muy comedido; no se aplaudían acciones violentas y por eso lo utilizamos”.⁹⁹

Tornant al text de Batallas, aquesta transcriu unes paraules d'Araiz que no són exactes. Segons la periodista, Araiz va afegir que “el contingut i les imatges eren mesurades”. No obstant, el que realment va dir Araiz és el que segueix:

PREGUNTA: Ustedes, lógicamente, como cualquier partido político en una campaña electoral, pretender obtener votos, ¿se puede afirmar que Herri Batasuna utiliza el vídeo de ETA, precisamente, para obtener votos?
RESPUESTA: Sí. Hay que decir que el contenido de las imágenes era muy comedido, no se aplaudía las acciones violentas, no se hacía ninguna mención a las acciones violentas, el contenido era político y por eso es por lo que lo utilizamos.¹⁰⁰

El dia 24 Batalles torna a insistir en la mateixa idea:

⁹⁸ Margarita Batallas, EPC, 22 d'octubre, *HB admite que busca votos con ETA*.

⁹⁹ Julio M. Lázaro, EP, 22 d'octubre, *HB esgrime en el juicio que se ordenó difundir los vídeos de ETA sin haberlos visto antes*, pàg. 14.

¹⁰⁰ Transcripcions del Tribunal Suprem, 21 d'octubre, cinta núm. 8, pàg. 19.

El Tribunal Supremo visionó ayer el vídeo elaborado por ETA en el que tres encapuchados con pistolas presentan su *Alternativa Democrática* y en el que se pide el voto para Herri Batasuna (HB) en las elecciones del 3 de marzo de 1996.

La periodista torna a confondre el vídeo d'ETA i el vídeo electoral de HB. El vídeo d'ETA no demana el vot per a HB perquè es limita a presentar l'*Alternativa Democràtica* que defensa l'organització armada. El vídeo que demana el vot per a HB és el vídeo electoral d'HB, que no és el mateix. El subtítol de la notícia confirma la visió de Batallas, clarament errònia o amb clars aparençes d'influir en la idea que es forma el lector sobre la vista oral:

En las cintas [d'ETA] se pide el voto para la coalición.¹⁰¹

1.11.e. Un document atribuït a la Mesa Nacional de HB

La defensa dels acusats va preguntar a l'exdirector de *Deia* sobre la procedència d'un document, la paternitat de la qual l'acusació atribueix a la Mesa Nacional de HB:

Éste [José Antonio Egia, exdirector de *Deia*] contó que publicó un documento sobre la acción política que iba a desarrollar HB en relación a la *Alternativa Democrática*. Ese documento procedía del entorno de la coalición radical. Este extremo había sido desmentido por los miembros de la mesa nacional de HB, que habían negado ser los autores del mismo.¹⁰²

La redacció del text és sorprenent. Primer s'afirma que el document “procedía del entorno de la coalición radical”, és a dir, de l'entorn d'HB. Tot seguit, però, s'afirma que “este extremo”-o sigui, que el text procedeix “del entorno de la coalición radical”- va ser desmentit pels acusats, que, a més, van negar ser els autors del document. A continuació, sorgeix un enigma: si l'entorn de HB no és l'autor del text i tampoc no l'és la Mesa d'HB, qui l'és?

1.11.f. Els fets que es jutgen

Mario Onaindía, dirigent i senador del PSE-EE, va escriure el següent poc després d'una setmana de vista oral:

En Madrid, la mesa nacional de Herri Batasuna (HB) se ve ante los jueces, acusada de haber colaborado con la banda terrorista ETA, al

¹⁰¹ Margarita Batallas, EPC, 24 d'octubre, *Dos testigos avalan a HB el día en que el Supremo visiona los vídeos de ETA*, pàg. 21.

¹⁰² Margarita Batallas, EPC, 24 d'octubre, *Dos testigos avalan a HB el día en que el Supremo visiona los vídeos de ETA*, pàg. 21.

justificar sus asesinatos con la emisión de un vídeo en el que se reivindicaban las muertes de Francisco Tomás y Valiente y Fernando Múgica.¹⁰³

La citació és realment remarcable. En primer lloc, i com és norma, no hi ha presumpció d'innocència. I, en segon lloc, i és el més remarcable, Onaindía, quan escriu l'article, encara no s'ha assabentat dels fets que es jutgen. Segons aquest polític socialista basc, la col·laboració amb ETA consisteix que el vídeo justifica les morts de Tomás y Valiente i de Múgica. No s'ha assabentat que una cosa és el vídeo d'ETA i una altra els comunicats d'HB després de les morts de Tomás y Valiente i de Múgica, i que el vídeo d'ETA és anterior als comunicats, per la qual cosa és impossible que el vídeo justifiqui les morts esmentades.

1.11.g. Les pistoles

José María Calleja afirma el següent:

Pero hay más. Unos profesores de la Universidad del País Vasco, citados como 'peritos' por los acusados, decían que eso de las pistolas y capuchas no era lo que parecía a primera vista –símbolos de muerte- sino objetos al alcance de cualquiera, que lo relevante era que en la mesa en la que los encapuchados lanzaban sus amenazas había unas cuartillas, lo que corrobora, según ellos, el afán intelectual de la banda, por si alguien tenía dudas.¹⁰⁴

Segons aquest periodista, els pèrits, a qui menysprea denominant-los 'peritos', van manifestar en la vista oral que les pistoles eren "objetos al alcance de cualquiera". En canvi, els pèrits van dir exactament el contrari:

Entonces, una ikurriña la puede conseguir cualquiera, un anagrama de ETA lo puede hacer cualquiera, unos pasamontañas, unas... unos chubasqueros, unos guantes, etc., los puede disponer cualquiera y a partir de ahí elaborar un vídeo de este tipo. Ahora bien, las pistolas son un elemento que no son de fácil disposición, entonces, pensamos que la labor de las pistolas es la de definir a quienes están actuando, a quienes están hablando en ese momento, como militantes reales de la organización ETA.¹⁰⁵

¹⁰³ [Mario Onaindía](#), [EPC](#), 15 d'octubre, [En el banquillo](#), pàg. 7.

¹⁰⁴ José María Calleja, DV, 31 d'octubre, [La culpa es de San Pedro](#), pàg. 28.

¹⁰⁵ [Actes del Tribunal Suprem](#), cinta núm. 17, pàg. 17.

Per tant, el que van manifestar els pèrits és que, justament, les pistoles és l'únic distintiu que apareix en el vídeo que no està a l'abast de qualsevol. Segons el seu criteri, això és el que dona versemblança als encaputxats i és el que confirma la seva pertinença a ETA.

11.h. Petició de condemna

Encarnación Valenzuela escriu el següent:

Y sentencia también [habrá]. Y de ésta depende el propio futuro de HB. Con condenas de seis años para cada procesado, como pide el fiscal, la coalición tendrá que elegir de inmediato a una dirección distinta, quizá no tan directamente vinculada a ETA y, en todo caso, con menos experiencia.¹⁰⁶

La comentarista política s'equivoca perquè el fiscal no demanava sis anys de condemna, sinó vuit. No va ser l'única. Vegem aquest altre text:

S'inicia avui a la sala segona del Tribunal Suprem una vista oral que, per a bé o per a mal, suposarà un punt d'inflexió en la lluita contra ETA i el seu entorn. Els 23 dirigents radicals estan acusats de col·laboració amb banda armada per haver cedit a l'organització terrorista l'espai electoral que corresponia a HB en la campanya de 1996. Per emetre un vídeo en què dos encaputxats defensaven, pistola en mà, l'alternativa KAS, el fiscal demana per a la mesa de HB un mínim de 150 de presó, sis a per a cadascun dels seus integrants.¹⁰⁷

Com es pot veure, aquest text està ple d'errors. Començarem pels anys de condemna. Com hem dit, el fiscal demana vuit anys de condemna, no sis. Però, és que, a més, 23 dirigents a sis anys cada un no dona un mínim de 150 anys de presó, sinó 138. Però hi ha altres errors de gruix en el comentari d'aquest periodista. En primer lloc, el vídeo no va arribar a emetre's perquè el jutge Garzón ho va impedir. En segon lloc, els membres d'ETA que sortien al vídeo no eren dos, sinó tres. En tercer lloc, les pistoles estaven sobre la taula i els etarres no les empunyaven. I, finalment, el que defensava ETA en el vídeo era l'*Alternativa Democràtica* en compte de l'*Alternativa KAS*. Sens dubte, el pitjor de tot és el fet que aquest article va aparèixer a la premsa just el dia que començava el judici.

¹⁰⁶ Encarnación Valenzuela, EPC, 7 de octubre, *Un juicio político*, pág. 6.

¹⁰⁷ Enric Hernández, *Avui*, 6 d'octubre, *El Suprem, enfront de l'atzucac basc*, pág. 15.